

Nro. 18.

**A' FELS. CSASZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből Kedden Mártzius 3-ik napján 1812-ik
esztendőben.

B é t s.

A' Reusz-Plauen német gyalog regementnek egyik Fő Strázsamesterét *Schlosser András* urat, számos esztendőig való hív szolgálatját, és az ellenséggel való verekedésekben vett sok sebeit méltó tekintetben vévén Eő Császári és Ap. Kir. Felsége, nyugodalomra botsájtani, és betsületből való Ohristlajtinanti (Fő Hadnagy) rangra emelni méltóztatott. — A' negyedik vadász osztálynak fő Hadnagyát és Kommendánsát *Piombazzi Antal* urat, a' Fels. Austriai Házhoz számos esztendőig való hív szolgálatjára és meg különböztetett vitéz tetteire nézve, mind két nemen lévő törvényes maradékkal egyetem-

ben, az Auszriai örökös tartományokbéli Nemesek közé számlálni, és az ez eránt való Császári petsétes levelet nékie minden szokott taksa fizetés nélkül ki készítetni méltóztatott Felső Urunk.

A' Bukarestből, a' múlt Februárius 18-ik napján ide küldött tudósítások bizonyosnak lenni mondják, hogy az Orosz ármadiának fő Vezére Gróf *Kutusow*, a' múlt Januárius 19-ik napján a' Török ármadiának a' fegyver szűnést felmondotta, hogy a' Moldvában és Oláhországban feküdt Orosz ármadiánál számos tiszttek emeltettek fellyebb való rangra, és hogy a' magokat meg különböztetett Orosz hadi tiszttek közt 400 vitézi tzimerek osztattak ki. A' Török ármadia részéről is nagy készületek tételnek a' jövő tavasszal elkezdendő táborozáshoz, mellyre nézve a' Nagy Vezér minden hadi seregeit meg látogatta, mellyek már is mozdulásban vannak Szecvia és Oláhország ellen.

Jassziból Moldva Országnak fő városából és a' Moldvai Hospodáfok, vagy Vajdák lakhelyéből ezeket írják: Avval közelkedtünk vala magunknak, hogy az Orosz Birodalom és Fényes Porta közt munkába vett békességes alkudozás ezen a' télen tökéletességre fog menni; de nagyon meg csalattatunk reménységünkben, mindéből a' mit hallunk és látunk azt lehet kiháziálni, hogy a' háború tovább is folytatatni fog, mellyet az is lehetővé teszi, hogy a' Generál *Markoff* osztály serege a' Moldvából Oláhországba való marsirozásra parantsolatot vett. — Generál *Langeron* is kihirdette a' vezérlet alatt lévő Orosz hadi seregeknél Februárius 4-ik

napján, hogy Januárius 19-ik napján a' Török
 ármadiának a' fegyver szűnés felmondatot, és
 hogy 20 nap múlva az ellenségeskedés el fog
 kezdődni.

Magyar Ország.

Néhai II. József Római Császár, és Apostoli
 Király halálának emlékezetes napján, úgy mint
 a' múlt Februárius 20-ikán, a' Posonyi Megyés
 Káptalan templomában, a' Diakovári Püspök
 nagy méltóságú és fő tiszteletű *Mendich Antal*
 Eő Excellentiája nagy misét mondott, mellyre
 minden ott lévő Maguások, Statusok, Eő Gene-
 rálisok, fő hadi tisztek, és hadi s polgári hí-
 vatalosok gyász ruhában jelentenek meg.

Frantzia Birodalom.

Ebben az esztendőben ugyan a' farsang Pá-
 risban is rövid, de még is igen víg, mulatisá-
 gos volt; mellyet a' szép és kellemetes idő is
 nagyon öregbített. A' városnak minden főbb út-
 tzáin számos kocsik és gyalog emberek láttattak,
 a' balkonok, az az, a' házaknak úttáakra néző
 oldalain lévő folyosók dugva voltak nézőkkel.
 Sok magános házakban is fényes bálók tartat-
 tak, mellyekben sok jó ízlésű maskarák, az az,
 állortzás személyek jelentenek meg. De még is
 egy sem hasonlíthatott azon bálhoz, melly a'
 Császári palotának teátrumában, a' farsang utolsó
 napja estéjén adatott. Az abba meg hívatott Pá-
 risi polgárok és polgárnék a' lozsikba ültek bé,
 a' Csász. Udvartól való személyek, abba a' fé-
 nyes szalába jelentek meg, a' mellyre a' teátrum
 által változott; de minnyájan állortzában voltak
 öltözve, a' férfiak különkülönbféle színű do-
 minokban, tsak feketében nem, a' dámaék igen

szép, gazdag, és jó ízléssel készített köntösökben, melyeket le írni sok volna.

Ezen a napon, tudniillik a farsang utolsó napján az úgy nevezett *Bœuf gras*, az aza' kövér ökör is a város főbb úttzáin által vezetett. Ezt az innepi pompát egy Párisi Zsurnál következő módon festi le: A' Tambur major, az az, a' fő dobos Kinai Mandarin, tudniillik, fő nemes ember, vagy inkább hertzeg köntösbe fel öltözve leg elől ment, ötet igen tzifra lovas zászlótartók, pántzéros vitézek, három lófarkas basák, Gaskoniai parasztok, Római Szenátorok, Frantzia és Irokési köntösökbe fel öltözött Marquisok, Perui Inkások, vagy Császárok, metskos Savojárdok, végtére minden féle színű és öltözötű személyek követték. Az a' szelid ökör vagy bika, melly a' sereg közepén vezetett, szomorúan bömbölt, mintha eleve meg érzette volna, hogy azoknak, a' kik ötet ily fényes triumfusban viszik, majdan eledelekké fog lenni; meg aranyozott szarvaira tolból való bokkréták kötettek, feje és nyaka különbkülönbféle színű pántlikákkal voltak bé vonva, hátára síkos terítő volt övedzve, egy szóval, kiki azt az áldozatot láttatott magának szemlélni, mellyet a' régiek virágokkal fetékesítve a' pogyány isteneknek áldozatul szoktak vinni. Sok ezer férfiak, asszonyok, és gyermekek követték ezt a' szegény állatot és az ötet vezetőket, 's örvendező kiáltásokkal töltötték bé a' levegőt. — Azok előtt a' házak előtt, mellyekben tehetős emberek laknak, és minden kereskedő boltok előtt meg állapodván pénzt gyűjtöttek magoknak, mellyből gazdag vendégséget ütöttek.

Ehez tsak nem hasonló szokást tartottak ennekelőtte némelly Magyar Országi városokban azok az ifjú' mészáros legények, a' kik a' tze'be való bé állásoknak idején egy kövér ökröt vágni tartoztak. Az illy remek ökörnek a' szarvait sokféle színekkel meg festették, nyakára, farka tövére veres és zöld selyem pánlikát kötöttek, az úttzákon ide 's tova vezették, végtére vagy a' mészárszék, vagy házok előtt le ütötték, vagy le vágják, meg nyúzták, 's húsát fel bontozták. — A' ki az illy marhát egy ütessel lábáról le ejtette, a' tartatott leg derekabb mészárosnak, a' ki pedig több ütessel vágta le, a' mennyiszter meg ütötte annyi forintra büntetődött. — Gyermekek koromban sokszor láttam hazámban ezt, a' tze. remoniát. Szokásban legyen é ez most is, nem tudom.

A' Frantzia Császárnak Januarius 24. ik napján költ végzése szerint, a' Rénusi folyóvízen Moguntzia és Kassel közt egy olly híd fog készíttetni, mellynek oszlopai kőből, maga a' híd fából leszen tsinálva. Erre a' hídra nyoltz million livert rendelt Napoleon Császár.

Az országos útakra és hídakra ügyelő Commissionak Titoknokja *Courtin* egy írást adott ki nem régiben, mellyben elő számlállya azokat az országos útakat és hídakat, mellyek a' Frantzia Birodalomban 1800. ik esztendő'től fogva építettek, és ezután is építtetni fognak. Ezen írás szerint 1.) 18 katonai és országos utak készíttetek nagy költséggel, úgymint a' Simplon és Mont Cenis hegyeken, Calvitól Sestriig, Speziától Sarzanáig, Savonától Alessandriáig, Spez-

ziától Porto Veneréig, Metzről Moguntziaig, Wenlootól Wezélig, Wezélről Hamburgig. Ez az utolsó ugyan még el nem készült egészen, de kevés héjja van, és e folyó esztendőben el fog készülni. — 2.) 500 óránira kinyúló út a szekereknek számokra. — 3.) 80 nagy hidak, a kistsinyeket ide nem számlálván. — 4.) 50 nagy vízi tsatornák, 30 vízrekeszek. — 5.) Számos hajókázható folyó vizek, p. o. a Seine és Loire folyóvizeken való hidak. — 6.) 50, 60 ezer hold ingoványos földek. — 8.) 25 új kikötőhelyek. — 9.) 2 új hidak Párisban s. a. t.

Nagy Britannia.

Folytatása a múlt péntek napon félbe maradt Nagy Britanniát illető dolgoknak.

Azon kútfőből, tudniillik, hogy a száraz Európai kikötőhelyek az Angliai kereskedő hajók előtt be zárattattak, foly az Angliában lévő pengő pénznek szüksége, és a papíros pénznek rossz cursusa is. Hogy Angliában a jó pénz megszükkült, tudálni nem lehet. A Szicilia, Spanyol, és Portugallia Országokban való hadakozások milliom font sterlingjében került az Angliai Fő Kormányzatoknak. Az Angliai tudósításokból olvassuk, hogy 212 esztendőök alatt 124 milliom font sterlingre menő pengő pénz veretett Angliában, a most uralkodó, de beteges Király uralkodása alatt 60 milliomra menő pengő pénz veretett: még is mindazáltal a most Angliában folyamatban lévő jó pénz 30 milliom font sterlingnél többre nem megyen. — A mi Portugallia és Spanyol Országba küldődik, ollybá lehet tartani, mintha egészen elveszett volna,

akár kész pénz, akár tábori eszközökre fordított legyen az. *Spanyol Országba* 337000 flinta, 4600 karabély, 8600 pisztoly, 101000 katona montur, 50 milliom puskapor töltés, 3 milliom horom száz ezer golyóbis, 35000 hordó pukapor küldetett. *Argliából* a' Spanyol Országi revolúciónak kezdetétől fogva. — *Portugalliába* 434000 flinta, 600 karabély, 6900 pisztoly, 50000 katona montur, 18,607,000 puskapor töltés, 60,000 golyóbis; és 3000 hordó pukapor küldetett, melly sok milliom font sterlingjébe került az Angliai Kormányshéknak; tsudálni tehát nem lehet, hogy Nagy Britanniában a' pengő pénz nagyon meg szűkölt.

Az Angliaországban most uralkodó eleségnek szűk voltát is annak tudniillik, a' száraz Európa kikötőhelyeiből az Anglus kereskedő hajók ki rekesztésének lehet tulajdonítani. Közönségesen tudva való dolog az, hogy azon nagy szigetek termése elégtelen a' lakosoknak táplálásokra, és avval tsak egy fertály esztendeig sem érhetik bé, a' többit vagy a' száraz Európából, vagy északi Amérikából horták oda. Hogy ha Angliának evvel a' Respublikával is háborúja fog lenni, az eddig Nagy Britanniához tartozott gazdag Kanadai tartomány is az északi Amérikai szabad Státusok mellé adja magát, és e' világnak azon részéből is ki rekesztelnek az Anglus kereskedő hajók, akkor osztán nem tsak tengeri kereskedések meg tsökken, hanem kenyerek sem fog elegendő lenni. És ha szinte meg engesztelődnek is egymással Frantzia és Anglia Országok; még is soha sem fog az Angliai kereskedés úgy virá-

gozni ennekutánna, mint miképen virágzott ennekelőtte, soha sem fog a' száraz Európából. N. Britanniába annyi arany és ezüst az Indiai produktumokért vitetődni, mint ennekelőtte, mind azért, mivel a' száraz Európai lakosok azok nélkül el lenni meg szótkák, mind azért, mivel azok helyett más surrogatumokat találtak fel, nevezetesen magok főznek répából, gesztenyéből, szőlőből, juharsfa levéből, 's több e' felékből: tzu-kort, kék festőfűből indigot, tzikoria gyökérből, földi-mogyoróból kaffét, honnyi terméseiből orvosló szereket, magok természetnek fűszerszámot, és annyira meg nemesíteték atzéből és más értzből való míveiket, posztó, bársony, kassun fábrikäikat, hogy haszinte helyre áll is az Angliával való békesség és kereskedés, még is soha sem leszén az Indiai terméseknek, és az Angliai fabrikáknak 's manufakturáknak olly jó keletek, mint vólt ennekelőtte, és valósággal azon sziget országon tellyesedik bé ama deák példa beszéd: *Tolluntur in altum, ut lapsu graviore ruant*, az az, azért lettek olly hatalmasokká és gazdagokká az Anglusok, hogy annál erőtlenebbek, 's annál szegényebbek legyenek, melyet egyedül felette való nagyra vágyódásoknak tulajdoníthatnak.

„Magok is előre ellátták azt az Angliai értelmesebb és messzebb látó politikusok, 's azok közt néhai *Fox* minister is, a' ki nem viszketeg elméségből, nem a' minieterekkel való ellenkezésből, hanem hazájához, 's nemzetéhez való buzgóságából, és a' közönséges tsendességnek igaz szeretetéből nem tsak egészséges koiában, hanem

halálos betegségében is a' Frantzia nemzettel való meghékélést javasolta, jól tudván ő azt mint böits férfiú, hogy mennél számosabb valamely nemzet, hogy mennél többet bosszontatik az, annál erősebb annak rúgója, annál inkább nevededik annak ellenző ereje. Nem régiben Skotzia Országban a' Greenocki kereskedők egy instantziát nyújtottak bé a' Londoni alsó Parlamentumnak, mellyben a' többi közt illy indító okokkal éltek a' békességnek vissza szerzésére:

„Az a' példa nélkül való viaskodás vagy háborúság, mellybe mi Frantzia Országgal keveredtünk, minden száraz Európával való közösülésünket, melly ennekelőtte nagy hasznunkra volt, egyáltalában félbe szakasztotta. Mindenütt hatalmat veszten a' Frantzia politika, minden száraz Európai Hatalmasságokat arra bírt, hogy az Angliai kereskedést, mellytől függ a' mi létünk és boldogságunk, egészen semmivé tegye, hogy országunkat végső szükségre juttassa. Melyre nézve szükséges az Angliai kereskedésnek más nyílást keresni. Illyen nyílás volna az, ha a' napkeleti Indiai kereskedő társaság, mellynek privilegiuma úgy is nem sokára végére megyen, egyedül az Indiai és Chinai nemzetekkel való kereskedésre szorítódna, a' mi kereskedőinknek pedig az Ásiával, Áfrikával, és déli Ámérikával való kereskedés engedtetne; ennél fogva olly állapotba helyeztetődne Anglia Ország, hogy a' tengeren való hadakozást hosszabban folytathatná, és a' tengereken való utadalmát fenn tartathatná.“

„Azok a' több nyílások és utak, mellyek az

Angliai kereskedés előtt Spanyol és Portugallia Országokban és a' déli Ámérikában meg nyitva vannak, hová tovább mind szorosabb határok közé rekesztetnek. A' Frantzia ármadiának Spanyol Országban való sebes előmenetele, Portugallianak kétséges állapota, a' déli Ámériki lakosok közt támadt háború, Braziliának erőtlensége, melly a' nélkül is tömve van Angliai portékákkal, semmi kedves kinézést, és kereskedésre való ösztönt nem szolgáltat. Ezen szomorú környülállások között tsudálni nem lehet, hogy az elmúlt 1811-ik esztendőben, a' Londoni hívtal szerint való újság leveleknek bizonyítások szerint, 2644 kereskedő bankrotirozott Angliában, holott más esztendőkben hat, vagy leg fellyebb nyoltzszáznál többen nem bankrotiroztak. — Hová lett az a' temérdek summa pénz, melly 212 esztendő elforgása alatt Angliába veretett, senki bizonyosan meg nem határozhattya; leg többet emésztett meg a' Frantzia revolutionális háború, az Európai Fejedelmeknek adott segedelem pénz, 's nevezetessen a' Spanyol és Portugallia Országokban küldött hadi népre, és a' Spanyol Insurgenseknek segítségekre fordított költség; mikor és miként fog ez a' nagy summa pénz Anglia Országának vissza fordíttatni, senki meg nem határozhattya bizonyosan. Ez a' másoknak segítségre küldött nagy summa pénz okozta, hogy most Angliában is papiros pénz vagon folymatban, és hogy a' miatt N. Britannianak hitellessége nagyon meg tsökkent.

Az eddig le írt szerentséllenségek közzé lehet az Iriandiai Katolikus lakosoknak mostani

nyughatatlan mozgásaikat is számlálni, a' kik nehezen szenvedvén azt, hogy az Angliai fő Kormányzók a' nékiek tett ígéretet bé nem teljesítvén, valamint ennekelőtte, úgy most is mind polgári, mind vallásbeli szabadságokra, 's jussáikra nézve nyomattainak. Hány versben nem nyújtottak már bé esedező leveleket erre való nézve, de még eddig semmit sem nyertek. Most már, a' midőn az országlószék, úgy szólván, a' Király betegsége miatt függőbe van, és az Irlandiai protestáns lakosok is velek egyet értenek, és talán Anglia Országának ellenségei is őket ingerlik, 's biztatják, erő hatalommal igyekeznek az őket illető jussokba magokat bé helyheztetni. Mivel sem a' fenyegetődés, sem néhány Irlandiai Katolikus fő emberekenk fog-ságba való vitelek őket le nem tsendésíthetik, félő, hogy a' hamuban rejtett tűznek szikrája végtére lángot ne vessen.

Végtére ide járúl az északi Ámerikai szabad Statusokkal való mostani vilongás is, mellyek álhatalatosan elvégzették, hogy hanemha a' Londoni Kabinet maga néhány esztendőkkel ennekelőtte kiadott, és a' tengereken való szabadsággal egyenesen ellenkező végzését vissza nem veszi, ők az őket illető jussokat, és kereskedésbeli szabadságokat készek fegyverekkel magoknak vissza szerezni.

Eszaki Német Ország.

Berlinben e' most folyó 1812 ik esztendőnek kezdetében következő című írás adatott ki: *Denkwürdigkeiten der Preussischen Armee, die eine Uebersicht der seit dem Jahre 1806, bey der-*

selben vorgegangenen Veraenderungen enthalten,
 az az, *A' Prussziai Armadiának emlékezetes dol-*
gnai, mellyekben az 1806-ik esztendőtol fogva tör-
tént változások summásan előadattanak. — Né-
 hai *II Fridrik* bölts király, és nagy Héros ural-
 kodása alatt kétszáz ezer főből állott a' Prussziai
 armada a' békesség idején, a' háborúban a' sza-
 bad, vagy önkényen való seregekkel harmad-
 fél száz ezerre szaporított. — Az utánna
 következett *II Wilhelm* Király alatt a' Prussziai
 Birodalom Lengyel Ország nagy részével meg
 öregbítettén, az armadiája is meg nevedett,
 és a' Jénai szerentsétlen ütközet előtt 233 batal-
 lion gyalogságból, mind öszve 77000 főből, 255 es-
 kadron lovaságból, avagy 40000 emberből, 12500
 ártilleristából, 750 kadetből, invalidusokból, és
 lovas vadász katonákból, mind öszve 238 ezer
 emberből állott. — Egy gyalog regimentnek tar-
 tása 115000 prussziai tallérba (egy ilyen tallér
 30 garast teszen) került esztendőnként; egy va-
 sas regiment, a' lovakon kívül 79000 tallérba,
 egy öt eskadronból álló dragonyos regiment, a'
 lovakon kívül, 73000 tallérba, egy huszár rege-
 ment 139000 tallérba; egy Uhlánus regiment
 216000 tallérba; a' négy ártilléria regiment
 343000 tallérba; az egész Prussziai armadiának
 tartása, a' Jénai szerentsétlen ütközet előtt 24
 milliom tallérba került esztendőnként. — A'
 Tilsiti békesség után a' Prussziai Monarkia bi-
 rodalmainak egy harmad részétől meg fosztattat-
 ván, annak armadiája is meg kevesítettett, és
 azon békességnek egyik tikkelye által 40 vagy
 50 ezer emberre szorítottatott.

A' még most is a' Stettini, Glogau, és Küstrini erősségekben lévő Frantzia Császári hadi seregeknek tartásokra rendkívül való hadi adó vettetett a' Prusiziai Kir. tartományokra, melly nem kevés terhére szolgál azon Országának. — A' Berlini szegény lakosoknak számokra ezen a' télen 40000 tallért osztatott ki a' most uralkodó Király *III Fridrik Wilhelm.* — A' Hálai és Duisburgi fő oskolák a' Prussziai birodalomtól elszakasztatván, azok helyett a' múlt esztendőben Berlinben állítatott fel egy új Universitas, a' mellyben tanuló ifjaknak száma most 63 remegyen, kik között 147 Theológiát, 155 törvényes tudományt, 218 orvosi tudományt, 118 Filozófiát tanul. — A' Bresloui Universitasban lévő Katolikus és Protestáns Professorok igen szép egyességben élnek egymással, hasonlóképen a' tanuló ifjak közt is nagy barátság uralkodik. Azon Universitasnak fundusa, az Oderai Frankfurti volt fő oskolának töke pénzével annyira megöregbedett, hogy abból nem csak a' Professoroknak szép fizetések jár, hanem még azok a' szegényebb sorsú tanuló ifjak is, a' kik talenteik, szorgalmatosságok, és jó erköltseik által magokat meg különböztetik, illendő módon segítettnek. — Potsdamban azt a' *Blume* nevű kalmár legényt, a' ki ezen a' télen a' Spré vizének jegén síkárkozott gyermekek között ötöt húzott ki a' jég alól, és szabadított meg a' vízbe való halástól, a' polgári érdem rendnek második classisába vétette fel a' Király.

Olasz Ország.

Azok közt a' jótétemények közt, mellyek

az új Rómával a' *Napoleon* Császár uralkodása alatt közöltettek, nem utolsó helyet érdemel az, hogy a' Kormányzatok a' Status igen sok adosságainak kifizetését magára vállalta, a' melly végre az eltöröltetett több rendbéli klastromoknak jószágaik vannak rendeltetve. Ennek a' tárgynak rendbe vétele sok időt kívánt, de már most el végződött.

Az a' Királyi Commissio, melly a' Nápolyi Király *I Joakim Napoleon* parantsolatjára a' végre neveztetett vala ki, hogy a' vaccinatort, az az, a' tehén himlővel való bé oltást Nápoly Országban kiterjessze, egy Zurnalt ad ki, mellyben igen hasznos írást találunk a' tehén himlővel való bé oltásról, 's annak hasznos következéseiről. Annyira el is terjedt ezen megbetsülhetetlen találmány Nápoly Országban, hogy egy két esztendő alatt semmi nyoma nem fog találatni a' természetes himlőnek; ennek a' legveszedelmesebb metelynek, melly a' 9 ik században jött által Afrikából Európába, 's az oltások száz milliion ártatlan kisedeket temetett a' földialá; sok milliionokat meg csúfított 's meg fosztott természeti szépségektől.

Nápoly Országban mind ekkorig semmi főiskola vagy Universitás nem vólt, és azok az ifjak; a' kik a' felsőbb tudományokat tanulni akarták, vagy Rómába, vagy abba a' Páviai Universitásba mentek, mellyet Nagy Károly Császár a' Majlandi Hertzsegségben felállított vala. — A' most uralkodó Nápolyi Király *I Joakim Napoleon* a' múlt 1811-ik esztendőben, Nápoly városában egy új fő iskolát állított fel, melly a'

múlt Januárius hólnap utolsó hetében iktatódott bénagy pompával, számos fő rendű és nevezetes személyeknek jelenlétében. Leg elsöben is az Universitas Cancellarius-a olvasta el annak új Statutumait, törvényeit, és az abban hívatott Professoroknak neveiket; e' meg lévén egy szép és gyökeres oráziót mondott a' belső dolgokra ügyelő minister, mellyben a' Királynak azon fő iskola fel állításában erányzott jóltévő szélját elő beszéllte, és azután a' Professorokat meg esküttette, továbbá az Universitas Rectora Ritter *Cotogno*, egy rövid de fontos beszédet mondott, mellyben az Universitas minden tagjainak képeiben, a' Király eránt való háládatos érzékenységeket kijelentette. — Ezen tzeremóniának végződése után, az Universitasnak nevezett Rectorát és minden Professorait a' belső dolgokra ügyelő minister a' Király eleibe vitte audientziára.

Genuából Februárius 8-ik napján. Közönségesen tudva lévő dolog az, hogy a' gesztenyében is, mellyel kiváltképen való módon bővölködik Olasz Ország, sok tzu'kor találtatik. Egy Livirñói Apatikarius *Guerazzi*, a' múlt ősszel igen együgyű, és kevés költségbe kerülő módot talált fel a' tzu'kornak ezen gyümölsből való el választására. Értésére esvén ez a' dolog a' Toskánai Kormányshéknek, a' nevezett Apatikáriust Florentziába hívatta, a' ki az e' végre kinevezett értelmes személyekből álló Comissio szemei előtt az avval való bánásnak módját elő adta, és megmutatta, hogy egy mázsa gesztenyéből 60 font egészséges és megehető lisztet, és 40 font szirupot, ebből pedig 5 font szép fehér tzu'krot lehet

főzni, A' geszteuye lisztből, és a' tzuokortól elválasztás után meg maradt szirupból mind a' pérzen vett gesztenye árra, mind a' fabrikálásra fordított költség bőven kitelnek, következésképen a' készített tzuokor tsupa nyereség. — Ezt a' hasznos és értelmes apatikáriust gazdagon megajándékozta a' Toskánai Kormányszék, e' pedig mind a' maga találmányát, mind pedig az avval való bánásnak módját mingyást nyomtatás által tette közönségessé, és minden Kémikusoknak meg parantsoltatott, hogy a' *Guerazzi* methodusát tanulják meg. — A' gesztenye lisztje a' barmoknak hizlalásokra is igen alkalmas eszköz.

Tudományos Tudósítás.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' Magy Minervának 5-ik kötetje illy tizem alatt: *A' Filozofának előljáró értekezései*, írta *Ruszek József*, a' *Weszprémi Nevendék Papság* egyik 's öregbik Tanítója, *Weszprémben Számmér Klára* betűivel, 1812 ik eszt. kiadatott. Ennek a' tudós könyvnek az árra, egyenesen a' Szerzőnél, minden procento nélkül, a' Minerva tablájában kötve, váltó tzedulában 2 for. kötetlen 1 for. 48 kr. Találtatik Posonyban *Schweiger András*nál, a' József napi vásártól kezdvén Pesten is, *Eggenberg* és *Kiss István* Könyvárosoknál.

D. D. S.